

Funktionsrättspodden

Säsong 4, avsnitt 1

Salina: Hej och välkommen till Funktionsrättspodden.

Karin: Hej! Kul att vi är här.

Salina: Ja, verkligen. Och vi har ju faktiskt en ny konstellation idag i podden.

Karin: Ja, det har vi.

Salina: Vilka är vi?

Karin: Det är jag som heter Karin Aronsson och som jobbar som intressepolitisk handläggare här på Funktionsrätt Stockholms län. Och vem är du?

Salina: Det är Salina Debessay som också jobbar som intressepolitisk handläggare. Och vi har ju båda poddat tidigare men inte ihop ska sägas.

Karin: Just det. Nu är det en ny dynamik här i podden, det ska bli väldigt spännande.

Salina: Det tycker jag också.

Karin: Ja. Och vi har ju ett jättespännande avsnitt framför oss idag. Vi tänker att vi ska knyta ihop temaåret 2022 med regionval. Jag har varit borta under den här perioden, jag har varit föräldraledig. Det har hänt massor, ett maktskifte i Region Stockholm, det kommer bli jätteintressant att följa och det ska vi prata lite mer om.

Salina: Så är det.

Karin: Sedan tänkte vi också att ni ska få höra en ny röst i podden och som ni kanske kommer att få höra mer här under kommande år. Sedan tänkte vi också avslöja vad som blir temaåret för 2023. Så med det sagt så tycker jag att vi kör i gång, Salina.

Salina: Vi drar i gång.

Karin: Så spännande. Vi har precis vinkat adjö till 2022 och säger hej till 2023, Salina. Innan årsskiftet hade vi på Internationella funktionsrättsdagen ett frukostseminarium där vi lämnade över ett öppet brev till regionens politiker. Och nu rivstartade vi året med att

skicka in en debattartikel som är ansluten till det och som har blivit publicerad i Mitt i Stockholm. Regionvalsåret, Salina, det har varit mycket olika aktiviteter. Kan inte du berätta vad ni har pysslat med?

Salina: Ja, och precis som du säger så har vi precis avslutat vårt temaår och det var ju Tema regionval 2022. Under året har vi gjort ett antal olika aktiviteter, vi har haft lite olika kampanjer för att uppmärksamma regionvalet. Och det är ju ett val som tenderar att hamna lite i skymundan för riksdagsvalet och därför har vi jobbat hårt för att informera men också upplysa om vilka frågor som är viktiga ur ett funktionsrättsperspektiv. Så det som vi har gjort under året är att under våren hade vi tre stycken frukostseminarier med lite politikerutfrågningar. Då hade vi representanter från alla partier som är representerade i regionfullmäktige. De frukostseminarierna hade lite olika teman och vi frågade då ut politikerna på olika teman.

Karin: Om man vill titta eller känner att det här låter spännande, kan man titta i efterhand på det här?

Salina: Absolut. Frågorna som vi pratade om under frukostseminarierna är relevanta hela tiden. Men om man vill lyssna tillbaka och se vad partierna har för hållningar i de frågorna så kan man absolut gå in på vår Youtubekanal. Då går man bara in på Youtube.com och sedan söker man på Funktionsrätt Stockholms län. Så att där kan man se både filmklipp från frukostseminarierna och politikerutfrågningarna men också annat som vi publicerar.

Karin: Vilka teman var det på de här frukostseminarierna?

Salina: Det var hjälpmedel och rehabilitering, hälso- och sjukvård och sedan hade vi en utfrågning om kollektivtrafik och färdtjänst.

Karin: Det är ju inte så att bara för att vi har ett valresultat så tar inte frågorna slut utan vi fortsätter att arbeta.

Salina: Precis.

Karin: Du som lyssnare kanske vill lära dig mer om någonting eller så där.

Salina: Precis. Eller veta lite vad vi tycker för det är något vi avslöjar lite när våra representanter har ställt frågor.

Karin: Ja. Och det är en lite sådan här cliffhanger du lämnar, kul.

Salina: Ja. Och sedan har vi under våren och sommaren så hade vi en kampanj och med start 100 dagar innan regionvalet så uppmärksammade vi det i vår kommunikation på olika sätt. Det har vi

gjort genom att informera om saker kopplat till valet, alltså information om hur man röstar och vilka som kan rösta och var man kan rösta och så men också information om vad vi tycker. Det gjorde vi genom en partienkät som vi skickade ut till partierna och som de fick besvara och som vi sedan sammanställde innan valet. Så att även där kan man gå in och se vad partierna egentligen tycker om ett antal utvalda frågor. Även det går att se på vår hemsida.

Karin: Det låter som att även om man inte var med innan valet så kan vi definitivt ta igen det. Jag som varit föräldraledig behöver kika hur det gick och vad som hände helt enkelt.

Salina: Så är det.

Karin: Det är ju toppen. Och jag tänker att temaåret satte fokus på regionvalet också och jag tror att en del har tänkt att hälso- och sjukvården ligger på statlig nivå men det är ju i Region Stockholm eller i regionerna över lag där hälso- och sjukvård och kollektivtrafik ligger. Det har ju under den här valrörelsen fått väldigt stort genomslag och det är ju toppen för att det ökar också fokus på frågor och hur vi kan jobba vidare.

Salina: Så är det.

Karin: Spännande. Men vad tycker du har varit den roligaste delen i det här temaåret? Nu får du en liten spontanfråga här.

Salina: Ja, precis. Det har nog varit att djupdyka i alla de här frågorna som faktiskt ligger på regional nivå. Och Funktionsrätt Stockholms län, det är ju här som vi verkar och frågorna som vi arbetar med handlar ju om Stockholms län. På så sätt tror jag att vi är en väldigt bra källa för att ta reda på vilka de största utmaningarna egentligen är för personer med funktionsnedsättning i Region Stockholm på de områden som regionen arbetar med. Så att det har varit roligast tänker jag och också något som vi har arbetat mycket med.

Karin: Ja. Kul. Men som sagt, vi knöt ihop temaåret med den här 3:e december-uppvaktningen med frukostseminariet där vi lämnade över ett öppet brev och där vi bland annat skriver om de här utmaningarna som vi har uppmärksammat under 2022, det här med hjälpmedel och att det kostar pengar att ha vissa hjälpmedel och att det får effekter för personer som har olika typer av funktionsnedsättningar. Jag tänker också att mycket handlar om att blicka framåt i att nu har det hänt och det har blivit ett maktskifte i Region Stockholm. Efter 16 år så har det blågröna blocket släppt ifrån sig makten till mittenkoalitionen.

Salina: Precis. Och vilka är det egentligen?

Karin: Ja, det kommer vi in på. Det har vi tänkt vara nästa punkt här i podden, vi ska prata litegrann om mittenkoalitionen, hur spännande är inte det? Vi har fyra utropstecken och fyra frågetecken.

Salina: Så är det.

Karin: Ja. Så att vi kör i gång, häng med och lyssna vidare.

Salina: Ja, vi kan väl börja lite, vilka är egentligen mittenkoalitionen Karin?

Karin: Mittenkoalitionen är Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet som kommer att regera de kommande fyra åren med stöd av Vänsterpartiet. Vänsterpartiet ingår inte i den här koalitionen men det är ett stödparti, det vill säga de ger sina röster om de får igenom sina frågor. Det har varit ett förhandlande och så är det ju inom politiken, de förhandlar och kommer överens och ibland blir det bra och ibland blir det mindre bra beroende på vilket parti och vilken fråga det handlar om. Den 14 oktober släppte mittenkoalitionen sin politiska plattform där de pratar om den politiska viljan som de har för de kommande fyra åren. Till det då så har Vänsterpartiet släppt ett 44-punktsprogram där de har åsiktsförklarat att det här är någonting som de tycker är väldigt viktigt. Det blir då en inriktning mot vad som ska hända under de kommande fyra åren och vi har djupdykt och kikat på dem. Sedan har det också kommit budgetar och det har vi också funderat och jobbat med och utifrån ett funktionsrättsperspektiv granskat de här budgeterna över vad det innebär och hur det ser ut och så.

Salina: Ja, precis. Och baserat på att vi har gått igenom det här och kikat närmare så har vi dels släppt det här öppna brevet där man kan se lite vad vi på Funktionsrätt Stockholms län går in i 2023 med för tankar och så. Men i mittenkoalitionen politiska plattform och budget har vi valt ut fyra utropstecken som vi har kallat det och som kan ses som någon form av framgångar. Sedan har vi också fyra frågetecken som är något vi fortsätter att bevaka och håller ögonen extra mycket på. Men vi kan väl börja med utropstecken?

Karin: Ja, det tycker jag. Det är alltid roligt med utropstecken.

Salina: Så är det.

Karin: Ja. Nummer 1, vad har vi där, Salina?

Salina: Jo, men i den här politiska plattformen så skriver mittenkoalitionen att de ska återinföra högkostnadsskydd på tekniska hjälpmedel.

Karin: Mycket bra. Det var ju någonting som togs bort 2020 eller om det var 2021. Det har fått effekten att personer som har behov av olika typer av tekniska hjälpmedel, till exempel rullstolar och andra hjälpmedel, kan behövt lämna tillbaka dem för att de inte har råd helt enkelt. Och det är ju en fråga som vi har jobbat jättemycket med här på Funktionsrätt Stockholms län och uppvaktat politiker nästan hela tiden.

Salina: Ja, precis. Och vi har lyft det i olika samverkansråd och så där. Vår tanke med det har ju varit så klart att lyfta att det här högkostnadsskyddet finns av en anledning och det är helt enkelt att finnas för de som har högre kostnader för hjälpmedel.

Karin: Verkligen. Jag tänker att Funktionsrättskonventionen säger att hjälpmedel ska främja rörlighet och delaktighet i samhället och det här blir ju då en total motsats till det.

Salina: Precis. Så att det här är ju en framgång men det är också någonting som återgår till hur det var innan. Och om man ska tänka på länge sikt då vill vi faktiskt att det ska vara fria hjälpmedel.

Karin: Ja, eller hur? Egentligen är det ju helt galet att det inte är det. Vi brukar ta exemplet, tänk att du ska betala för dina ben.

Salina: Nästa utropstecken är att man skriver att det i högre utsträckning ska finnas en fast vårdkontakt.

Karin: Ja, det är ju intressant. 2015 kom patientlagen som säger att alla patienter har rätt till en fast vårdkontakt. Men det där har varit ganska svårt att få igenom och det har varit satsningar och det är olika skrivningar. Det är både fast vårdkontakt men det är också fast läkarkontakt. Men nu vill då den nya mittenkoalitionen satsa ytterligare på att det här ska bli verklighet och det tycker vi är jättebra, allra helst för personer som har funktionsnedsättningar och kroniska sjukdomar som har behov av mycket samordning och har många vårdkontakter, att det ska vara enklare att få hjälp och stöd att samordna vården. Det går också i led med utredning God och nära vård som var gäst här i podden tidigare i år.

Salina: Precis, Anna Nergårdh. Så det avsnittet kan vi tipsa om inget annat.

Karin: Ja, verkligen. Det är bra lyssning tycker jag.

Salina: Och nästa utropstecken är ju att man skriver att man ska ge ökat stöd eller ökade bidrag till ideella organisationer.

Karin: Ja, precis. De vill ju se över att det ska vara tvååriga bidrag, det vill säga att det finns en möjlighet till längre långsiktighet för våra organisationer att kunna arbeta. Det är också någonting vi ser positivt på. Om jag inte missminner mig så har vi också arbetat för att man ska skriva upp bidragen och justera för inflation och så där. Och nu är ju inflationen väldigt omdiskuterat men det är också en fråga som vi har tagit upp många gånger, att det behövs.

Salina: Ja, precis. Och det som det gör är att man får större en större förutsägbarhet som organisation, man kan planera lite längre över tid och ha lite mer säkerhet i sin verksamhet. Så det är någonting som vi ser positivt på.

Karin: Och kanske skulle vi kunna ha avtal och kontrakt som kommer göra att kostnader blir lägre och så kan man arbeta mer intressepolitiskt.

Salina: Precis. Och det fjärde utropstecknet som vi väljer att lyfta är att man har valt att pausa beslutet att plocka bort tågvärdarna i pendeltågstrafiken. Det är ju någonting som vi ser positivt på eftersom vi har lyft mycket kritik kring det beslutet att man valde att ta bort tågvärdarna och ersätta med kameror i pendeltågstrafiken.

Karin: Och där har vi tagit upp och frågat om de gjort någon funktionsrättskonsekvensbeskrivning av den anledningen att om du har hjälpmedel eller behöver stöd eller behöver fråga någon så finns inte det ombord på tågen och det gör att färre kan resa med kollektivtrafiken på ett säkert sätt, som vi ser det. Nu har de beslutat att pausa det och ska utreda det. Det är en framgång att de har pausat det men vi får också bevaka vad som händer framöver.

Salina: Precis. Och apropå bevaka så var väl det en bra övergång till det här med frågetecken, Karin?

Karin: Ja, det får man säga.

Salina: Vad har vi för frågetecken?

Karin: Jo, men vi har läst budgetarna och grottat ned oss i alla de här smådetaljerna och vad de skriver för att det är ofta där vi kan få syn på vilka frågor det är. Det är inte alltid så att ett beslut tas i sin helhet i en nämnd eller regionfullmäktige utan mycket av de besluten förhandlas ju i budgeten och står inskrivet där. Det gör att det kan vara lätt att missa ibland att vissa beslut bara fattas utan att vi har samverkat kring dem. Så har hänt förut. Men det vi gör när vi läser budgetar, och det här kanske är för dig som lyssnar och som är intresserad av att jobba intressepolitiskt och undrar hur jag kan ta mig an de här 300 sidorna

med bara text och lite siffror, men det kan vara att ha olika sökord. ”Funktionsvariation”, ”funktionsnedsättning”, ni kan ha ”utreda” för att då kan du ta reda på vilka frågor det är som kommer att komma under året. Vi kan också kika på vad ”uppdra åt” är. Då vet vi att de kommer ge uppdrag till en förvaltning att göra någon typ av insats eller åtgärd. Så att det är saker vi kikar på när vi läser budgetar och när vi grottar ned oss och läser det finstiltat. Men definitivt, använd sökfunktionen i Word eller i PDF-dokumentet. Då kan du hitta jättemycket och då behöver det inte bli så övermäktigt att läsa en stor och ibland lite komplicerad text.

Salina: Precis. Och nästa frågetecken som vi kommer att bevaka är att, för att återgå lite till det här med tågvärdarna.

Karin: Ja, precis. Där har de sagt att de ska utreda behovet av tågvärdar ombord på pendeltågen och där tänker vi att det här måste vi fortsätta bevaka och ta upp att det behövs göras en funktionsrättskonsekvensbeskrivning för att annars finns det en risk, som vi var inne på, att vi inte kan använda kollektivtrafiken på lika villkor och det är ju under all kritik.

Salina: Så är det. Och det som vi brukar poängtera i den här frågan på Funktionsrätt Stockholms län, och även hos alla våra medlemsföreningar, är att det viktiga ska vara att man kan resa spontant och tryggt i kollektivtrafiken. Vi ser inte hur det här beslutet kan bidra till ett ökat spontant resande, vilket också är någonting som Region Stockholm ska arbeta för, och som finns i olika typer av styrande dokument och strategier. De säger att det ska bli lättare att resa kollektivt och det är ju viktigt att upprätthålla det i alla beslut helt enkelt.

Karin: Definitivt. Om vi går över till hälso- och sjukvården ser vi ett litet frågetecken kring att mittenkoalitionen vill satsa väldigt mycket på både primärvården och på akutsjukhusen. Hur ska detta gå till? Var ska pengarna tas ifrån och hur kommer det se ut? Det är ett litet frågetecken. Vi vet dessutom att vi förmodligen är på väg in i en lågkonjunktur, hur kommer det då utvecklas? Är pandemin färdig och vad kommer att hända? Det frågetecknet kommer vi att kika vidare på här på Funktionsrätt Stockholms län. Den tredje punkten eller frågetecknet, Salina.

Salina: Precis. Det handlar om barn- och ungdomspsykiatri där det har skett förändringar den senaste tiden och som är något vi fortsätter att bevaka och se hur det kommer att bli med den nya strukturen och hur man helt enkelt kommer att göra.

Karin: Ja, och där ser vi också att de vill skjuta till medel och korta köerna i barn- och ungdomspsykiatri. Det är svårt att säga det där. Det är därför de använder en sådan tjugig förkortning som vi inte tycker om, BUP kallar man det. Men barn- och ungdomspsykiatri, det är jätteviktigt att se vart det landar någonstans. Det fjärde frågetecknet kan vi se är både ett litet utropstecken och ett frågetecken för att det var ju så att de har meddelat att de ökar andelen fritidsresor från vad jag tror är 528 till 540 om jag minns rätt.

Salina: I färdtjänsten ska sägas.

Karin: Ja, i färdtjänstresor.

Salina: Ja.

Karin: Vi tycker att det är bra att det blir en ökning i fritidsresor men 32 resor, eller vad det är, är det någonting att snacka om?

Salina: Vi vill se fri tilldelning av resor, för vi tycker inte att det ska finnas någon begränsning i hur många resor som personer kan göra.

Karin: Nej, för att hade du jämfört med ditt SL-kort så, nu får du börja resa si och så många resor för att sedan börjar det att ta slut trots att du har köpt en hel månadsbiljett. Ja, det finns alltid mycket att fundera kring de här frågorna och färdtjänsten är ju en sådan fråga som är omdiskuterad men vi hoppas att den nya mittenkoalitionen kommer att komma fram till fler kloka lösningar under de kommande fyra åren.

Salina: Precis. Och med det sagt så har vi lyft de fyra frågetecknen och de fyra utropstecknen men det kommer finnas fler och det kommer vi att prata mer om framöver.

Karin: Definitivt. Och vi vill ju tipsa alla om att ha lite koll. Vill ni kika på vad som bestämdes under regionfullmäktige, gå in på regionstockholm.se, där kan ni titta på de här i efterhand. Det är väl inte alltid spännande men det går att klicka sig fram så att du hittar var det är någonstans så att du inte behöver titta på hela sändningen för att det kan vara hur långt som helst.

Salina: Ja.

Karin: Men nu tänker jag, Salina, vi har babblat mycket om 2022 men det är ju ett nytt år och vi ska ha ett nytt temaår.

Salina: Ja, precis.

Karin: Det kommer att bli toppen. Ska vi säga något om temat?

Salina: Ja, men det tycker jag. Vi kan väl säga temat först. Och temat under 2023 kommer att vara hälsan i centrum.

Karin: Ja, och för dig som lyssnar och som kanske inte är så insatt i hälsa så tänker ni kanske hälso- och sjukvård, ja, men det har väl ni som tema varje år och varje dag? Nej, utan nu vill vi ta ett bredare grepp om hälsa och vad som skapar hälsa. Vi pratade om färdtjänst innan men att inte ha några resor eller kunna resa i kollektivtrafiken kanske skapar ohälsa i att jag inte kan delta i samhället. Eller jag kanske behöver ha fysisk aktivitet på recept, så kallad FAR, om jag inte har det så kanske jag behöver träna för att må bättre. Hälsa är ju mycket mer än bara den funktionsvariation eller funktionsnedsättning eller den kroniska sjukdom du har, hälsa är ju en positiv grej i att vi ska skapa det.

Salina: Precis. Så att vi kommer att gå in lite i det på olika sätt. Vi inledde året med att bjuda in olika medlemsföreningar för att vi tillsammans skulle tolka och bestämma vad hälsan i centrum faktiskt handlar om för våra medlemsföreningar.

Karin: Ja, och sedan kommer vi också att ha det, temat kommer att gå genom i allt. Så att i podden så kommer vi att prata ganska mycket om hälsa och ha hälsan i centrum. Det kommer bli jättekul.

Salina: Det kommer det absolut bli och det ser vi fram emot.

Karin: Ja. Men nu tror jag att vi ska bjuda in en ny röst. Nu har vi en ny stämma hos oss här i poddstudion. Josefin Thorén, välkommen till Funktionsrättspodden och till Funktionsrätt Stockholms län. Vem är du?

Josefine: Hej och tack så jättemycket! Ja, det är jättekul att vara med här och i podden och framför allt då få jobba tillsammans med er, det känns superspännande. Jag är utbildad människorättsvetare och har jobbat mycket med projekt och processledning tidigare och mycket inom funktionsrättsfrågor, både på kommunal nivå och på riksnivå. Jag kommer senast från projektet Stoppa Funkofobin, som jag var med och drev. Jättespännande att få vara här och det känns verkligen, verkligen kul att få lov att använda allt det jag kommer med in i detta.

Karin: Jättespännande. Och du är ju ny intressepolitisk handläggare här hos oss på Funktionsrätt sedan i september. Då börjar du bli lite varm i kläderna.

Josefine: Ja.

Karin: Vilka områden kommer du arbeta med, för den som kanske vill ta kontakt med dig eller har frågor till dig?

Josefine: Ja, jättebra. Jag sitter med kultur och konst, jag sitter också med i hjälpmedelsfrågor och SLSO. Så att jag sitter med en bredd, allt från vård till hjälpmedel till kultur helt enkelt.

Karin: Jättespännande. Josefine Thoren är alltså ny intressepolitisk handläggare här hos oss på Funktionsrätt Stockholms län. Vi kan säga att det är du som har den tjänsten som Johanna Sommansson, tidigare röst i podden här, hade tidigare.

Josefine: Exakt, så att jag får lov att ta facklan vidare.

Karin: Jättebra och välkommen ombord. Vi hoppas att du ska trivas hos oss.

Josefine: Tack så jättemycket. Det gör jag redan.

Salina: Kul, Josefine. Vi är glada att ha dig med och välkommen hit. Och med det sagt så tänkte vi runda av dagens avsnitt.

Karin: Som vi har sagt, hälsa i centrum 2023. Vi har mycket att se fram emot.

Salina: Det har vi verkligen. Och kan väl också skicka med en uppmaning att om du som lyssnar vill komma i kontakt med oss eller har medskick om vad du tycker att vi ska prata om i podden eller så framöver så vill vi verkligen uppmuntra dig att göra det. Kontaktuppgifter till oss finns på vår hemsida, funktionsrattstockholmslan.se.

Karin: Precis. Och Funktionsrätt Stockholms län är den organisation som står bakom Funktionsrättspodden och det är ju ett intressepolitiskt samhällsorgan för 45 funktionsrättsorganisationer här i vårt län.

Salina: Ja.

Karin: Med det sagt, tusen tack för att ni har lyssnat.

Salina: Tack.